

HUMOR

Een dag niet gelachen is een dag niet geleefd. We weten het allemaal, lachen is gezond en humor heeft vele gedaanten. In een militaire omgeving is dat niet anders. Intern defensie doet de 'hulzenmagneet' het altijd goed, evenals afgeven op officieren. Er bestaat niet echt zoiets als 'soldaten humor', buiten uiteraard grapjes of filmpjes waarin soldaten voorkomen. En sommige grappen die door veteranen verteld worden, worden alleen door veteranen begrepen. Natuurlijk kunnen grapjes in een door mannen gedomineerde omgeving wat harder en seksistischer zijn. Dat valt dan weer niet bij iedereen even goed. Per slot van rekening heeft niet iedereen een zelfde gevoel voor humor. Er zijn zelfs mensen die zeggen dat grapjes niet bestaan. Er zit volgens hen altijd een bedoeling achter en een kern van waarheid in. Zo kun je iemand dus beledigen onder het mom van een grap. En, laten we eerlijk zijn, dat komt ook voor. Kortom, ondanks dat lachen een dagelijkse gezonde bezigheid is, bestaan er vele valkuilen in hoe we humor vormgeven.

Interessant is dat humor voor veel mensen en zeker militairen, een belangrijke 'coping' functie kan hebben. Hoe ga je om met spanning? Het is bekend dat mensen onder druk, zoals onder levensbedreigende operationele omstandigheden, vaak een afleiding vinden in humor. Volgens wetenschappers kan (zwarte) humor militairen helpen bij het omgaan met de dood. Uit eigen ervaring weet ik dat een goeie grap kan helpen om even de zinnen te verzetten en de spanningsboog te doorbreken. Daarbij is dan de afleiding en het kunnen lachen belangrijker dan de inhoud. Dat kan overigens ook leiden tot een verhoogd risico op harde grappen en zwartgallige humor, die op het randje zitten van het betamelijke. Gezien de context op dat moment, moet daar niet teveel waarde aan worden gehecht. We moeten er echter wel voor waken dat een zogenaamde grap niet uit de hand loopt of zelfs kan leiden tot strafbaar gedrag. Helaas biedt de geschiedenis daarvan ook voorbeelden. Het is dan ook primair aan het leiderschap, maar zeker ook aan buddy's en collega's, om deze grenzen te allen tijde te bewaken. Bizar genoeg is er op sommige momenten een flinterdunne lijn tussen humor en een oorlogsmisdaad. Veteranen zijn daarvoor kwetsbaar en zullen daar altijd op bedacht moeten zijn. Het is dan ook zaak om elkaar aan te spreken als een grapje uit de hand dreigt te lopen. Humor moet wel leuk blijven.

Hans van Griensven

Luitenant-generaal b.d.

Voorzitter nationaal Veteranen Platform